

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. Néptanítóknak egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1.50. Egyes szám 10 kr.

Felolós szerkesztő:

Dr. Molnár Gyula.

Megjelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség: Csendes-utca, TOTH-féle ház.

Kiadóhivatal: Csendes-utca, OLAN-féle ház.

Képviselői beszámoló és pártgyűlés.

A közvéleményt meghamisítani nem szabad, de nem is lehet, s a kik ezt megkísérik, — csúf kudarcot vallanak. —

Ez arany igazság öltött testet a f. hó 22-én megtartott képviselői beszámoló s pártgyűlésen.

Láttuk a kormányparti ál próféták sisíphusi munkáját 8 teljes hónapon keresztül. Nyugalommal szemléltük, mert meg akartunk győződni arról, mennyire mennek ezek az emberek a közvélemény meghamisításában.

Kezdve azon időponttól, midőn különféle eszméismok jogozimén kormányparti képviselőjelöltet állítottak föl, véges-végig a humbug s mesterkedés ezer nemén egészen ama felhívásig, — melyben szájába adják sok polgárnak azt a hamis ígét, hogy többé nem ellenzék, de kormánypart él s uralkodik Zomborban, melyben szemérmetlenül kimondatják a félrevezetett s rászédett polgárokkal, hogy ők köpenyt forgattak s az ellenzéki zászló helyett a kormányparti lobogót tűzték ki, melyben vaszúl megindokolják az elvtagadás csaláságát, s végül ama pártgyűlésig, melyen szomorú fiaskot mutatva, képviselőjelöltek meghesztelték, — mindig téltlenül és némán szemléltük az eszenényeket.

fiagytuk őket ténykedni tetszéseik szerint. Kitombolhattak magukat koresmáru-koesmára, házról-házra szállásról-szállásra kedvük szerint. Mi nem zavartuk a nemes munkát.

Kívánságiak voltunk: ugyan mire mennek?

Ime az eredmény, párhuzamba állítva a f. 22-iki eredményekkel.

A kormánypart bankettezett.

Az ellenzék hallgatott.

A kormánypart mozgásba hozta hivatalnoki apparátusát.

Az ellenzék némán tűrt.

A kormánypart fenyegetett, házalt, koldult, rimánkodott, ígért s esábitott.

Az ellenzék nyugodt phlegmával szemlélte ezt.

A kormánypart etetett-itatott, ki kirándult a szállásokra hivatalnokok seregeivel s dinom-dánomot csapott.

Az ellenzék jóízűt kacagott rá, s meg se moozozant.

A kormánypart aláírásokat toborzott össze s egy óriási hazugság kíséretében, melynek tenorja a hitelgyogyottság s elvtagadás megokolása volt, pártgyűlésre hita a népet.

Az ellenzék mosolygott hozzá.

A kormánypart kortesei reggel 7 órától kezdve egész déli 11 óráig bepálinkáztattak egy esomó szőlő-kapást, s voks-nélküli szittya eseséleket — s elvitte pártgyűlésre, s mondott beszédeket ennek a vitéz seregnek, mely egy szót se értett belőle, a miért még csak eljezenni se tudott, — pedig be volt rá tanítva, s azután szétmállott, mint a szél legyintésére a kéve.

Az ellenzék mulatott fölötte.

Azután kidugdosták a zászlókat, — hogy betetőzék a közvélemény meghamisítását.

Az ellenzék ezt az ál közvéleményt, mint a mithoszi koros embert megnézte, — látta, hogy lyukas a gubája, kócos a haja, zsiros a füle töve, s rongyos a eszmája. Látta, hogy nagyon jámbor egy firma, a kitől nincs mit tartani. Félt ráfújni, nehogy összeroskadjon, félt ránézni nehogy elszegyenelje magát, megszólítani éppen nem merte, mert attól félt, hogy szörnyet hal ijedtében.

Hallgatott és várt.

De végre elérkezett az idő.

Akkor aztán meg kellett a bábut semmisíteni.

Egy frioska az orrára elegendő volt ahhoz, hogy az egész kormánypart, melyet 8 hónapon át meggyártottak, — úgy hasra essék, hogy soha többé ne tudjon föl-tápaszkodni.

Az ellenzék esendes kis konferenciát tartott, mialatt az ellenzéki érület odakinn tengerárként hullámozott.

Egy kis igénytelen falragasz, mely a polgárságot meghívja a pártgyűlésre elegendő volt, hogy talpra álljon Zombor sz. kir város összes választó polgársága, a muszáj kormányparti kivételével.

Hogyha azt a kis konferenciát odaállítjuk a 8 hónapos korteskedéshez s azt a kicsiny falragaszt, ahhoz az óriási plakáthoz, s ezekkel szemben a kormányparti értekezletet az ellenzéki pártgyűléshez, akkor a zombori kormánypart neveléses kicsinységében előtűnik áll.

Az a rengeteg néptömeg, mely eljött mintegy varázsütőre az ellenzéki pártgyűlésre s tele torokkal élette Mártonfi Károly, Apponyi Albert gr. s Horánszky Nándor orsz. képviselők nevét, — egyuttal igen érthetően szólott a kormányparthoz is.

Az a tengernyi ember, az ő lelkesedésében azt látszott mondani a kormányparthoz:

„El innen boros hordó s báránypaprikás, mert émyltyed a gyomrunkat! Nem kellesz nekünk Tisza Kálmán s nem kell Sándor Béla se, de még a diosó, örökösök kinevezett főkapitányod se!”

Ezt mondotta a tömeg.

De mondunk mi is valamit.

Nem sok. Csak ennyi az egész:

„Ne akarjátok meghamisítani a közvéleményt! Nektek nincs pártotok s erőszakkal nem lehet pártot teremteni.

Vonuljatok vissza, még nem késő. Szörnyen röstelleni fogjátok, ha osufosan meg lesztek verve. Pedig jól vigyázzatok!

Ez a tengernyi nép ott lesz a szavazó urnánál is s ugy lepiláp benneteket, hogy csak immel-ámmal szeditek össze irhátoikat! Azért hát béke velünk s ténjeteik ki idejekorán! Huzzátok be dölyfös lobogítókat, néhányan ugy is bevontak már s imádkoztatok ti is velünk együtt hogy a magyarok istene segítse győzelemre az ellenzéknek neesak Zomborban, neesak egész Bácskában, hanem az egész országban, mert édes hazánk sorsa függ ettől.

Itt pedig szünjék a gyűlölködés, párttusa.

Mátonfi egyhangulag lett megválasztva 3 év előtti most is így kell ennek lenni!

Válaszatok tehát: béke vagy háboru, — nekünk mindegy!

Zombor sz. kir. város orsz. képviselője Mártonfi Károly beszámoló beszéde.

— Gyorsírói följegyzések nyomán. —

F. hó 21-én hirdette meg Szemző István pártelnök hogy Mártonfi Károly szeretett orsz. képviselőnk f. hó 22 én vasárnap d. e. 10 órakor fogja beszámoló beszédét megtartani a „Vadászkürt”-szálló nagytermében. Egyetlen nap esett közbe, — tehát oly rövid idő, mely alatt ugy szólván a hir be sem járhatta választó polgárainkat, különösen a szállási polgárságot.

Azonfelül e napon vette kezdetét a zombori vásár s tudni lehetett, hogy iparosaink nagy része sátorához lekötve, nem vehet részt a pártgyűlésen.

Nem is remélhetjük, hogy az összes zombori ellenzéki polgárokat együtt találjuk e fontos napon, de mert bizonyosak voltak abban, hogy az ellenzéki ügy városunkban oly szilárd s rendületlen, miszerint a hirtelenben rendezett pártgyűléssel mit sem cözakoztatunk, mindezen jogosult aggályok ellenében is kitűztük a beszámoló megtartása határéjét.

Mily nagy lón meglepetésünk, midőn megjelenve orsz. képviselőnk Mártonfi Károly, gr. Apponyi Albert, Horánszky Nándor, Szemző István, Szemző Gyula, Kozma László, dr. Grúner Samu stb. urak társaságában, azt ta

pasztaltuk, hogy az eredetileg a „Vadászkürt”-szálló nagy termében tervezett pártgyűlés a rendkívüli nagyszámban megjelent hívek miatt lent a kerti helyiségben volt esupán megtartható.

Ebemerlekezetet meghalad az az idő, midőn ily nagyszámu hallgatóság gyűlt egybe valamely pártkonferenciára.

A kerti helyiségben 2000 ember zsuffoldott össze, egy hogy szinte osodával határos, hogy ennyi ember ily szűk helyen elfért.

A beszámoló megtartása 10 órára volt kitűzve, s pont 10 órakor Szemző István pártelnök meg is jelent, és következőleg szolt:

Szemző István pártelnök: Tisztelt polgártársaim! Szeretett képviselőnk Mártonfi Károly úr megjelent körünkben hogy beszámolóját megtartsa. Midőn bátor vagyok önöket felkérni, hogy őt figyelemmel meghalassák — felkérem őt, hogy beszámolóját megtartani sziveskedjék. (Halljuk!)

Mártonfi Károly beszámoló beszéde.

Tisztelt választó közönség!

A mily örvedetes egy képviselőre nézve, midőn alkalma nyílik választói előtt az ország szellemi és anyagi fejlődéséről jelentést tehetni, épp oly kínosá válik a feladat akkor, midőn a nemzeti erők hanyatlásáról, a pénzügyek romlásáról, a közszadadságnak megszorításáról, és az országot mindinkább fenyegető elgyarmatosításról kell beszámolni.

Pedig t. választó polgárok, nekem csak ezen mélyen elszomorító feladat jutott osztályrészemül, mert bármerre tekintek szét a közügyek terén, mindenütt csak sötét árnyak emelkednek felém, és a megvizsgálás és remény zöld lombját se hol sem találom. (Sajnos!)

A beavottak beszédeiből olvasták és hallották Önök t. polgártársak, miként a miniszterelnök úr által egykor fennen hangoztatott ígért, hogy a pénzügyeket rendezni, és az államháztartás; egyensúlyát helyreállítani fogja. 12 évi kormányzata után, mely alatt az állandó béke kedvezett neki és melyben a nemzet nagy többsége támogatta, olyformán vált be, hogy államadóságaink most már nem is milliók, de milliardok szerint számítottak;

hogy ezek kamatai az évi 128 milliót meghaladják; hogy részünt új adók kivétele, részünt a régieknek emelése által a nemzet vállaira 46 millió új adóteher terhczedett, és hogy végre 70 millió értékű államjavnak eladása után is az évi állandó deficit folyton 90—40 millió közt váltakozik, és azon felül még mindig újabb meg újabb póthitelek 'szüksége forog fenn

Mindezek ismert és többször ismételt dolgok lévén, nem szándékom ezekkel t. választóim figyelmét tovább fárasztani, de e helyett bátor vagyok inkább azon kérdést felvetni, hogy miként vált lehetségessé a nemzet függetlenségéért egykor oly bátor elszántsággal küzdött Tisza Kálmán ellenzéki vezérnek, most miniszterelnöknek, és parlamenti pártjának 12 évi kormányzása alatt Magyarországot anyagilag tönkretetni, legsarkalatosabb alkotmányos szabadságaiból kivétkötetni, és közérköleseit megmetyelvezni?

Olyformán t. választók, hogy midőn a közjogi alapra állt, — mint egész újonez e téren — szükségesnek vélvén kissé kétes pozícióját felfelé megerősíteni, mindenekelőtt Ausztriával, az udvarral és a hadsereggel szemben az engedmények és az oportúnus megalkodás szerepére vállalkozott.

Ezzel Állását felfelé megemlérdítván, lefelé kezdé meg aknamunkáját.

Először amputálta az önkormányzati jogokat, megrend szabályozta a képviselői választásokat, szükség és ok nélkül közel hétézer új hivatalnokot s számtalan kormánybiztot nevezett ki, boldognak boldogtatottanak rangot, ezimet és rendjeleket osztogatott és ezáltal lekötölte magának az intelligencia, és a vagyontalan középosztály nagy részét.

A főrendi házat a korszellemmel homlokegyenest ellenkezőleg reformálta; és a virilismus által a legnagyobb befolyással bíró arisztokratákat nyerte meg.

Államközlésünök folytonos szaporítása és különféle hitelmelevelek által minden számbavehető bankárt és pénzüzetet politikai érdekörébe vonta.

Azután a törvényhatóságokat a mindenható főispánok zaarnoki járma alá hajtván, ezeknek korlátlan kinevezési és kije lölési joga által ugy a megyei, mint városi, sőt községi klikkek felett feltűnt szabad kezét nyert.

A minisztereknek, Államtükaraiknak és a főispánoknak nyugdíjakat rendelt, egy szóval oly állapotokat és oly helyzetet teremtett, melynek nincs és nem lehet más eszéja, mint egy mesz-

Felhívás a magyar gazdaközösséghez! Alakuló ülésünk-ből február 28-án már volt szerencsénk felhívást intézni a tisztelt gazdaközösséghez. A mai napon tartottuk teljesben kiegészített számban második ülésünk és szerződésileg megállapítottuk az első magyar általános biztosító-társasággal mindazon külön kedvezményeket, melyek a szövetségi tagot a törzsbetevallásban foglalt kedvezményeken felül megilletik. Ezen előnyöket elősoroltuk már első felhívásunkban, és mint újabb intézkedést felajánljuk, hogy birtokváltás, bérbeadás és halálozás esetében az új birtokos, bérlet vagy örökös nem köteleztetik a szövetségi tagság folytatására. Teljes autonómia nyervén a jogszövetség, most újra a magyar gazdaközösséghez fordulunk, hogy rokonszenvét, bizalmát kikérjük a jogszövetség részére. Az eddigi eredmények már is a legszebb reményekre jogosítanak. Az ország minden részéről nagy számmal sorakoznak jeles gazdák a szövetséghez, és hiszik, hogy az üdvös eszme mindinkább a nagyobb elterjedést nyerend. Most a jégbiztosítási megkezdésének idejében, kivált miután az országészerte beállott áldásos eső jó termést enged remélni, és az itt ott már is előfordult jégszerekek az előrelátó gazdák óvatosságra int, újabbban felkérjük gazdátársainkat, vegyék fontoltra a szövetség által nyújtott számos előnyöket és lépjenek be jégbiztosításiakkal. Minél többen leszünk, annál többen részesülünk a szövetség jótéteményeiben és annál p. rányibb lesz a részesülő teher. — Budapest, 1887. május hó 11-én. A magyar gazdák jégbiztosítási szövetségének felügyelő- és vizsgáló-bizottsága: Gróf Jankovich László elnök, vaslóságos belső titkos tanácsos, a Somogyi gazdasági egyesület elnöke. Molozser Gyula alelnök, Borosmedgye alispánja és a Borosmedgyei gazdasági egyesület elnöke. Horozs Thurn-Taxis Egon, alelnök. Anyos László, földbírtokos. Bertha György, földbírtokos, a Vasmezei gazdasági egyesület igazgatója. Gróf Bethlen Pál földbírtokos. Bittó Béni, földbírtokos, a Pozsonyi gazdasági egyesület alelnöke. Ifj. Bleuer Lajos, földbírtokos. Csávossy Ignác, földbírtokos és kir. tanácsos. Id. Cséry Lajos, földbírtokos. Domahidy István, földbírtokos és országgyűlési képviselő. Forster Géza, földbírtokos, a komáromi gazdasági egyesület alelnöke. Herényi Gothard Sándor, földbírtokos. Baró Gerliczy Ferenc, földbírtokos. Jászay Jenő, földbírtokos. Jászanszky Béla, földbírtokos. Vizontai Kovács László, földbírtokos és országgyűlési képviselő. Kalmár Endre, kegyesrendi főnök és kir. tanácsos. Lippich Gusztáv, földbírtokos. Márfy Emil, földbírtokos. Ötödösi Magyar Imre, földbírtokos. Molnár István, földbírtokos. Zemplényi főispánja. Manolovits Gáspár, földbírtokos. Muacsevics Vaso, földbírtokos. Nádasy Kálmán, földbírtokos, a Baranyai gazdasági egyesület alelnöke. Neumann Frigyes, földbírtokos és nagykereskedő. Pálffy Ferenc, földbírtokos, kir. tanácsos és Szeged sz. kir. város polgármestere. Bonyhádi Perzel József, földbírtokos. Pachner József, földbírtokos. Dr. Pulszky Ágost, földbírtokos, egyetemi tanár, országgyűlési képviselő és a Nógrádmezei gazdasági egyesület elnöke. Rupprecht Lajos, földbírtokos. Skubits Jenő, földbírtokos, a Zalamegyei gazdasági egyesület alelnöke. Simay Ede, földbírtokos. Vicsinádi Ödön, földbírtokos, Zemplényi főispánja és a Zemplényi gazdasági egyesület elnöke. Gróf Wenckheim Frigyes, földbírtokos. Gróf Zichy Jenő, földbírtokos, vaslóságos belső titkos tanácsos és országgyűlési képviselő. Zeyk Gábor, földbírtokos.

CSARNOK.

PARIS ÉG VELED.

(Beranger.)

Hítt Páris: „Jöszte vissza újra,
Hadd halljuk, hogy” szól éneked?
Mit állsz oly messze, félrebújva?
Hisz így majd elfelejtünk!
S szóltam: De már csak itten élek,
Nevem ne tudja senki bár.
Páris nekem nagyságot, élvét
S ezüstöt hasztalan kínál.
Itt szól a viszhang csendesen:
Oh el ne menj!
Oh el ne menj!

Mit szóltok hozzá kis madárkák
Télen kiket tápláljatok:
Csak ezt: Ne hadd falunk határát,
Páriában vón-e hajnalod?
Pilládat az nyitja itt meg,
És csakcsa pinty az ág bögán —
Mi lettünk tárgya énekednek
S dalunk is nékesül szól csupán.
S a viszhang sirja csendesen:
Oh el ne menj!
Oh el ne menj!

Mit szóltak hozzá kis virágok,
Miket be sokszor öntöztök?
— Nézd arczodon a sűrű ránczot. —
A szerelemből már elég!
Most éj a multnak emlékéből
S ajándokunk vigan fogad!
Ma sajna! már hajad fehérl!
S reményit csupán csak kerted ad!
Es szól a viszhang csendesen:
Oh el ne menj!
Oh el ne menj!

S mit szól vajjon a röpke hullám,
Mely házom mellett eluhan?
— A hir, a kincs egy percznek múltán
Eltűnhetik miként magam.
S ha vágyól néha glóriára,
Nézd mily szeszélylyel foly a hab:
Ha megdagadt a viznek árja,
Legottan jóval piszkosabb!
Es szól a viszhang csendesen:
Oh el ne menj!
Oh el ne menj!

Mit szólsz te, melyet v'n koromb'
Plántálni mertem, kis liget?
— Ahoz, kinek rám annyi gondja,
Hálás leendek, elhagyed!
Ha más bajtold földre verve
Fáim közét viz majd utad:
Hogy irt találhasz mely keszverre,
Mind, mind az ég felé mutat.
Es szól a viszhang csendesen:
Oh el ne menj!
Oh el ne menj!

Madár, virág, hullám s te berkem.
Am jól van... Páris, ég veled!
Itt mulat együgyűten lelkem,
Ma is fűn csapong a föld felett.
Mi köll nekem? Ki kezem áldja,
Egy pár szegény, egy kis falomb.
S ha jó a léteik hosszú álma
A temetőn egy néma domb.
Csak mondjad viszhang csendesen:
Oh el ne menj!
Oh el ne menj!

Radó Antal.

NOVELLATAR.

Szív és — pénz.

— Elbeszédés a társadalmi életből —
Irtá: Krausz Bernát.

(Folytatás.)

Galambost égette a vágy a levél-csomag tartalmának ismerésére, azért udvariasan meghajtá magát és az anyának szelíden megadta az utasításokat, melyek szerint a beteggel eljárnia kell. Ida kisszenvedt pedig okosan felírta a beteg mulat-társára; a betegnek szerencsés javulást kívánva, elhagyta a nádat.

„Milyen derék fiatal ember!” — mondá a gyártulajdonosú mintán Galambos elváltozott.
És milyen nemes szívű! válaszolt Sarolta anyja, egyszerre elsorolva fíradószárait, ajándékát, mindent, amit velük eddig Galambos tett.

Ide pedig elpirult és örvendett szívében; hiszen milyen szépen kérte őt Galambos, hogy mulattassa Saroltát, hozzá téve, hogy ő benne nagy segédelmet vél nyerni a gyógy mód sikerében.
Valóban, egy percz nagy változást idézhet elő egy ártatlan tiszta szívben!

Galambos szobájában * * * levelek olvasásához fogott. A kis csomagban nem csak azon levelek voltak meg, melyeket Andor irt Saroltának, hanem azon válaszok másolata is melyeket Andor kapott Saroltától, azon rendben, amint azokat az olvasónak már bemutatuk.

Galambos csak most ismerte meg Saroltát; előtte Sarolta most mint egy angyal, mint egy szentiség állott, akit meg sérteni mégie kültö bűn.

„Megmentem őt, bármibe kerüljön is! — kiálta föl Galambos, mintán levelek olvasásával készen volt — neki még boldognak kell lenni! Iten sem engedhetik, hogy az érnység és becsületesség ezúlszies virága elhervadjon mielőtt kinyílt volna!”
Papirt vón elő és a következő levelet irta:

Kedves barátom!
Nagy hálával tartozom neked még azon szívesegységért melyeket irányomban tanusítottál; nélkülöd talán ma már nem is élnék, vagy ha élnék is, — nem tudom, hogyan? Te olyan fényes jövőt szeresztél számomra, a melyre saját erőmből talán a legnagyobb erőfeszítéssel se juthattam volna.

Depen ez a hála érzett diktálta most hogy azon eseményt, mely szomszédságomban történt, néked részletesen megírtam és álmódob felébreztetlek, a pénz- vázka-batalma által rád árasztott sütelegből kirántalak és kábultságodból telrázszalak.

Hálátam nem érzem ezáltal részben lerovottan.
Nem akarom most itt előszámolni azon utakat és módokat, melyek folytán én a te titokdani birtokába jutottam, csak annyit mondok, hogy én nem vagyok képes rád ismerni.

Az az ember, a ki tanulókorában minden szavában, minden tetteiben az őszinteséget árutala el, most egyszerre hagyja magát mások által vezetett! —

Nem akarom ezt elhinni: és mégis el kell hinnem! Különben mért hagyatd volna itt Saroltát? Mert tisztottad volna a becsületet, az érnység a sárba? Mért dobtál volna egy tündért a családás maralekál?

Kedves Andor barátom, én azt hiszem, hogy te csak el-tévedtél, vagy behagyatd szemeidnek kötni. Rántsd meg a sors gyepőlőt, irányozd jövő életsoromad rúdját; szakítsd le a szerelemből a köteleket és ne rohanj vakon az örvénybe!

Sarolta arra a hirre, hogy te mást veszesz nál, súlyosan lebetegedt; szerencsére kéznél voltam és kiragadtam a halál torkálból. Ha valamely ügyetlen kezelésben részesül, a legjobb esetben is Sarolta megőrül.

Most, midőn a levelet leolvastam, Sarolta sokkal jobban van; elhivattam nagynéjét és Ida kisszenvedt is, a kiknek társaságában reménylen Sarolta két hét mulva elhagyhatja az ágyat.

Nem utaltak tovább, pedig még nagyon sokat szeretnék neked mondani; csak meg egyet: mindenképen azon légy, hogy Fenyves Gizellával kövűt viszonyod felhosszassák; erre okot a te felaláló tehetőség könnyen fog találni; de az oltár elé semmi esetre se lépj vele, mi ha mégis megteend, örökös boldogtalanságotnak egyedül csak magad fennel az oka.

Ne dobd el magadtól tehát erőszakkal a menyországot! Figyelmeztetek! Ébredj! Ne álmódozz megmérhetlen kincsekkel! — Omnia mea mecum porto!
Levelemre azonnal válaszolj!

Ölél szerelő barátod

Dr. Galambos Géza.

Galambos még egyszer átfutotta a levelet és fejté csóválta. „Kevészet mondiam; aztán igen szelíden!” morgá magában, hanem azért a levelet mégis csak elküldte.

Andor épen szobájában üldögélt, midőn a köhécselő le-velhőrdő a fönti levelet neki kézbesítette.

Epen a menyegzőre való készülődésekről beszélgettek rokonai, amit ő csendesen hallgatott, midőn a levelet kézhez vette.

Egy pillantás a pót-bételegre és Andor már tudta hol tart?

Egy kedvező pillanatban, midőn a rokonok Sándor bácsi terveit hallgatták, a szobából ki-uhant és egyenesen a kertbe ment.

Lázas remegéssel szakítá fel a levelet. Arcza eláspáadt; szíve összeszorult; kezei gúrcsösen tarták a levelet még aztán is, mikor már elolvasta.

„Mit tettem? Sohaját kötésgöbeesetten. Ő a sir szélén, én a kincs kamara küszöbén! Nyomorult lélek, segits most, ha tudsz! Istene, Istennem! Igaztatnod veté magát egy padra; homlokához kapott mintha gondolatait akarná rendbe szedni! szívéhez nyult, mintha érzelmet akarná fékezni.

„Itt hitvány szeszöveg — folytatá kis szűnet mulva — itt duszagdig; de itt benn — itt benn!” — kezé szívére tette: „Itt benn a legnagyobb mulat lélek! — — —”

(Folyt. követ.)

Mezőgazdaságunk fejlődése.

A magyar mezőgazdaság, daczára, hogy ős időkől fogva az ország szükségleteit és jövedelmét az anyaföld szolgáltatá, csak nehezen tudott a fejlődés stádiumág el-jutni. Amerika és Anglia, mely a mezőgazdaság gyakorlati munkájával kevesebb idő óta foglalkozik mint mi, a föld művelését elősegítő eszközök találmánya terén mégis messze túlszárnyalt bennünket.

Nem az angol nagyobb gazdasági gőzgépek és egyéb kombinált eszközök feltalálása és előállítására akarok rámutatni, mert hisz az a gépipar rohamos fejlődésének következetes eredménye, csak egyszerűen azt akarom vitatni, hogy a csekélyebb és egyszerűbb találmányok terén is, mennyire túlszárnyalt bennünket mint agrikulter államot a külföld.

Hazafiságunk tiltja azonban, hogy a dicsőség pálmáját egészen átengedjük akár az angol, akár a német mezőgazdaságnak. Jól tudhatja azt a külföld is, hogy a magyar találmányokat ezelőtt ha itthon patentirozni tudtuk is, de azt értékesíteni nem voltunk képesek; s így a patentot is meg az értékesítésre való „jó szándékunkat” is külföldre voltunk kényyszerítve vinni. Ez az oka aztán annak hogy a mi találmányaink statisztikája szintén a külföld dicsőségére leté elkönyvelve.

A Hatvanban e hó első napjaiban megtartott nemzetközi ekeversenyben bő alkalmunk volt gazdasági kultúránk legújabb vívmányait működésükben is megbámulni. A magyar találmányok közül igazán bámulatra ragadt bennünket Mokry István temesvári földbírtokos szabadalmazott kézi kapáló ekeje, Mann Károly szabad. új szalmafonó gépje és Wainz Mihály károlyfalvai földbírtokos kombinált ekeje.

A Mokry féle kézi kapáló eke csak sorvotéleken alkalmazható, akár gabona, akár répa, kukorica stb. feltörésére. Az eke talicska formájú, s könnyen kocsizható. Az eket az ember talicska módra toltja maga előtt, csak arra kell ügyelni hogy az eke elője illesztett forgórútké minlig a sor között maradjon. A megkapált buza 20%—30%-al emeli a termést. A kézi kapáló eke a mezőgazdaságban, a mű és konyhakertészetben nagyon előnyösen használható. A találmány előnyös változásokot fog előidézni a természetben. Sokkal rövidebbre van szabva e czikk kerete semhogy az eke egész szerkezetét és gyakorlati hasznát itt szóról-szóra leírjuk, elég legyen megjegyezni, hogy Széchényi gróf földművelési miniszter maga is a legszebb jövőt jósolt az új találmányok, amelyet Felhár Miklós gépgyáros gyárában 15 frtért máris meglehet rendelni. A vasszerkezetű kézi kapáló eket Benedek Lajos es társa szabadalmi irodája az összes államkban sőt Északamerikában is patentiroztatta.

A Mann Károly szab. szalmakötő fonógépe messzi föltűnemekedik a külföldi hasonló gépek fölött. Előnyei: gyors munka, egyszerű szerkezetén kívül könnyű megkezdés, könnyű szerelés és nemcsak hosszabb, hanem a cséplést szálmának és szénának is fonásra való felhasználása. A gépen óránként 300 méter kötelet is lehet fenni. S ez nagy előny a gazdaságban, ahol gyorsan sok kötéltre van szükség. A gyakorlatilag beutott találmány nagy tetszést aratott és teljes elismerést a jury előtt mért is a díszoklevéllel történt kitüntetés méltán megérdemelte.

A Wainz féle kombinált eke tulajdonképen a mezőgazdasági munka első processzusának ezermestere. Az eke egyetlen egy menetben szánt vet, takar és boronál. S mind, ezeket olyan tökéletesen végzi, hogy az ember igazán bámulva örül a magyar gazda teleményes mesteri találmányainak. Az ekevas kifogástalanul mély vágással szeli a talajt-tengelyére ráillesztett áttétel után a vetőszekrényből szabályosan veti a magot (buza kukorica); hátul van alkalmazva a magtakaró és boronáló. A találmányunk mindenki szép jövőt jósolt, azért is mert előállítására nem kerül sokba. Egyáltalán a magyar találmányok gépeket az az előnyök vannak, hogy sokkal olcsóbbért szereshetők be, mit a régebbi szerkezetű külföldi gépek.

S íme egy nemzetközi kiállításon ez egyszer nem a külföldi, hanem a magyar találmányok kellettek figyelmet. Felhár Miklósnak, a magyar találmányok gépeket támogató hazafias cselekedeteiért elismeréssel adozunk. Ugy a Mokry valamint a Mann féle találmányoknak gyárilag való előállítását ő vállalta magára s a gépeket nemcsak a hazai gazdák részére de a külföld számára is gyártani fogja.

A hazai gazdasági egyesületekhez van egy kérésünk. Nekik az egyesületük területén bő alkalmuk nyílik a gyakorlati kísérletekkel foglalkozó magyar gazdák működéseit figyelemmel kísérni. Támogassák a föltalálót ha kell anyagilag is és ne engedjék illetőleg akadályozzák meg hogy a föltaláló a találmányát külföldre vigye el, külföldi gyárosnak adja el, amikor arra ma már jó vevő és előállító itthon is bőven akad.

Legyen dicsőség a magyar találmányoknak és a magyar gyártmányoknak!

M. Gazda.

Felcso szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

BRAĆO BUNJEVCI BIRAČI:

U prošlu nedelju 22. maja održala je opoziciona stranka „srednja levica“ ovde kod „Lovačkog roga“ zbor taj je zbor bio nečekivano velik, narod je sa sviju strana bez razlike ver- i narodnosti pohitao da čuje vodje naše stranke g. grofa Alberta Aponji i g. Ferdinanda Horanskog. I narod je oduševljen bio od reči ovih pravih; iskrenih prijatelja naroda.

Evo i onoj braći Bunjevcima biračima koji nisu prisutni biti mogli kratkog izveštaja, šta je na tom zboru bilo:

Prvi je uzgo reč g. F. Horansky i rekao: da je blizu vreme, kad će građani ove zemlje vršiti jedno od najvažnijih prava svojih; da biraju sebi zastupnika na zemaljski sabor. Tom prilikom treba slobodni građani da pokažu svoje uverenju i savesti glasaju, da biraju čoveka, koji će biti verni i čestiti i misljenja svojih birača. Ovde je već istaknut jedan čovek, da će današnju vladu podpomagati i da je pristalica te vlade. A da li se može, i da li treba ovu današnju vladu podpomagati? Evo čujte i sudite sami. Godine 1875. imala je naša država 619 miliona duga, a godine 1885. dakle za deset godina već 1435 miliona duga. Kamate su za državni dug god. 1875. iznosile 87 miliona a god. 1885. već 128 miliona duga. Ova je vlada, od kad ovom zemljom upravlja, napravila 1000 mil. duga. I za ovu godinu će deficit 100 miliona, kamate su već tako velike, da gataju i državni prihod. Pa ko može još i pored toga ovu vladu podpomagati. Državne blagajne su prazne, vaši džepovi braćo birači su prazni, a prazna je i glava vladina. Tako je današnje stanje naše zemlje. Mi smo svakom prilikom podizali svoj glas protiv takog postupka, ali sve badava, vlada tera tako i dalje.

Pa dali je danas u našoj državi bolje je na kon drugom polju. Ništa se ne diže, već sve ide u nazad. Svi znate iz iskustva kakvu slobodu imamo. Danas se naša vlada ni o čem drugom ne brine, no samo kortešuje, i radi na tim da se održi. Vlada kortešuje, a kortešuju i njeni organi. To je jedini poslo, koji se danas u našoj državi vrši, svi ostali poslovi pored toga nedolaze na red, jer se nema vremena od silnog kortešovanja. Pa pitam vas braćo, možetel vi pri takom stanju birati sebi za poslanika čoveka koji hoće tu vladu da potpomaže? Svaki onaj, koji nije slep, ili ne traži svoj interes, ne može i neće dugo promisljati, kog treba za svog zastup. koji je izrekao da bira. Nebojte se ničega, vi ste slobodni građani, nedajte se plašiti, već radite kao što vam savest nalaze i rodoljublje zahteva. Neslušajte na kojekakova obećanja čuli ste naše jedno stanje; tome treba leka tražiti; a leka ne može biti, kad se bira onaj za poslanika, koji će one podpomagati, koji su vinovnici ovog stanja. Ta ako birate

kome za ljubav, a ne po svojoj savesti, znajte, da će vas baš onaj, kome tu uslugu činite, ako pobedi — ismevati. Budite istrajni, i birajte sebi za poslanika onog čoveka, koji ima sjajnu prošlost, to nek vam je garancija i za njegovo buduće držanje, čovek čvrstog i svetlog karaktera, birajte i za vašeg budućeg poslanika vašeg današnjeg poslanika g. Karla Martonfi, (Oduševljeno i dugotrajno: živio naš poslanik g. Karla Martonfi.)

Za tim je govorio g. grof Albert Aponji: On neće da se upušta u razlaganje, kakva je ova vlada po našu državu, jer je to predgovornik rečito i nepobitno činio; samo spominje šta se sve u Somboru radi, da bi se mogao pristalica današnje vlade za poslanika izabrati. Ovde se svi i svi upotrebljuju, svi javni organi kortešuju, napajaju se i rane birače; negovara se preti i plaši; jednom biraču su čak devet puta u kuću dolazili korteši, koje negovarali, koje pretili, da pristane na vladinog kandidata. Ali badava, ne uspeše, jer taj birač osta voran svome uverenju; i slava takom biraču! Kad ste već braćo birači, reče grof Aponji, toliko meseci se muški držali i verni ostali svome uverenju istrajte još ovo nekoliko nedelja, i dodajte svetlim obrazom na biračiste, i glasajte svi na vašeg čestitog poslanika, a mog poštovanog prijatelja g. Karla Martonfi. (Ori se: Živio naš poslanik K. Martonfi.)

Kad se zbor svršio, podjose g. grof Albert Aponji i g. F. Horansky, a uz njih braća Semze i drugi doma. Silan ih svet pratio, zakrillio celu pjacu pred srpskom crkvom, neprestano se čuli usklici: Živio grof Aponji, živio Horansky i živio naš poslanik Karla Martonfi. Kad se došlo pred kuću g. Stevana Semze gde su gornja tri poslanika odseli, onda se posl. g. Karla Martonfi zahvali biračima na njihovom vaureduo mnogobrojnom odzivu; a g. grof Aponji, stojeći pod zastavom na kojoj beše napisano: „da živi poslanik K. Martonfi“ zahvali se takodjer biračima i primeti: da on stoji pod istom zastavom, koja je tu i pre tri godine nad njim se vila; to je ta ista zastava, samo je već sad malo starija, ali je nehtedoše promenuti, jer ona strauka, kojoj on (grof) pripada ne menja svoju zastavu i neće ju nikad ni menjati.

Narod se u najvećem oduševljenju rastao sa uverenjem da će na dan izbora održati sjajnu pobedu.

БРАЋО СРБИ БИРАЧИ!

У прошлу недељу 22. маја одржала је опозициона странка „средња леница“ овде код „Ловачког рога“ збор; тај је збор био и очекивано велик, народ је са свију страна без разлике вере и народности похитно да чује вође наше странке г. грофа Алберта Апоњи и г. Фердинанда Хоранског. И народ је одушевљен био од речи ових правих и искрених пријатеља народа.

Ево и оној браћи Србима бирачима, који ишеу присутни бити могли кратког навестаја, шта је на том збору било:

Први је узео реч г. Ф. Хорански и рекао: да је близу време, кад ће грађани ове земље вршити једно од најзаступенијих права својих: да бирају себи заступника на земаљски сабор. Том приликом треба слободни грађани да по својем уверењу и савести гласају, да бирају човека, који ће бити перан тумач жеља и мишљења својих бирача. Овде је већ истакнут један човек, који је изабрао да ће данашњу владу подпомагати, и да је присталица те владе. А да ли се може, и да ли треба ову данашњу владу подпомагати? Ево чујте и судите сами. Године 1875. имала је наша држава 619 милиона дуга, а године 1885. давале за десет година већ 1435 милиона дуга. Камате су за државни дуг год. 1875. износиле 87 милиона, а год 1885. већ 128 милиона дуга. Ова је влада, од кад овом земаљком управља, испрваила 1000 милиона дуга. И за ову годину ће дејашти бити 100 милиона; камате су већ тако велике, да гутају и државни приход. На ко може још и поред тога ову владу подпомагати. Државне благине су празне, ваши основни браћо бирачи су празни, а празна је и глава владина. Тако је данашње стање наше земље. Ми смо сваком приликом подизали свој глас против таквог поступка, али све бавиши, влада тера тако и даље.

Па да ли је данас у нашој држави боље на ком другом пољу. Ништа се не диже, већ све иде у назад. Сви знате из искуства какву слободу имамо. Данас се наша влада ни о чему другом не брине, но само кортешује, и ради на тим да се одржи. Влада кортешује, а кортешују и сви њени органи. То је једини посао, који се данас у нашој држави врши, сви остали послови поред тога подлазе на ред, јер се нема времена од силног кортешувања. На питањем вас браћо, можете ли ви при таквом стању бирати себи за посланика човека који хоће ту владу да потпомаже? Сваки онај, који није слеп, или не тражи свој интерес, не може и неће дуго премисљати, ког треба за свог заступника да бира.

Небојте се ничег, ви сте слободни грађани, не дајте се плашити, већ радите као што вам савест налаже и родољубе захтева. Неслушајте на којекаква обећања; чули сте наше јадно стање; томе треба лека тражити; а лека не може бити, кад се бира онај за посланика, који ће оне

подпомагати, који су виновници овог стања. Та ако бирате коме за љубав, а не по својој савести, знајте, да ће вас бити онај, коме ту услугу чините, ако победи — исмевати. Будите нестрајни, и бирајте себи за посланика оног човека, који има сјајну прошлост; то нег вам је гаранција и за његово будуће држање, човека чврстог и светлог карактера, бирајте и за нашег будућег посланика нашег данашњег посланика г. Карла Мартоњи. (Одушевљено и дуготрајно: живио наш посланик г. Карла Мартоњи.)

За тим је говорио г. гроф Алберт Апоњи: он неће да се упушта у разлагање, каква је ова влада по нашу државу, јер је то предговорник речито и непобитно чинио; само спомиње шта се све у Сомбору ради, да би се могло присталица данашње владе за посланика изабрати. Овде се све и сва унотребљује, сви јавни органи кортешују, напашују се и раче бираче; наговара се, прети и плаши; једном бирачу су чак десет дуга у кућу долазили кортеши, које наговараше, које претиле да пристаје на владиног кандидата. Али бавиши, неусећате, јер тај бирач оста и даље као уверењу; и слави таким бирачу! Кад сте већ браћо бирачи, рече гроф Апоњи толико месеци се мушкци држали и верни остали својем уверењу, нестрајте још ове неколико недеља, и дођите са светлим образом на биралнице и гласајте сви на нашег честитог посланика, и мог поштованог пријатеља г. Карла Мартоњи. (Ори се: Живио наш посланик Карла Мартоњи.)

Кад се збор свршио, пођоше г. гроф Алберт Апоњи и г. Ф. Хорански, а уз њега браћа Семец и други дома. Силан их је свет пратио, закрило целу виђују пред српском црквом, нестрепано се чули радостни усклици: Живио гроф Апоњи, живио Хорански и живио наш посланик Карла Мартоњи. Кад се дошло пред кућу г. Стевана Семеца где су горња три посланика одседа онда се г. посланик Карла Мартоњи захвали бирачима на њиховом свредно многбројном одзиву; г. гроф Апоњи стојећи под заставом на којој беше написано: да живи посланик Карла Мартоњи захвали се такођер бирачима и примети: да он стоји под оном истом заставом, која је ту и пре три године над њим се вила; то је **ТА ИСТА** застави само је већ сад мало старија, али је нехтедеше променути, јер она странка, којој он (гроф) припада немачна своју заставу и неће ју никад ни мењати.

Народ се у највећем одушевљењу растао са уверењем да ће на дан избора одржати сјајну победу.

